

Svartsån

paddlingsrutt, fiske och annat rekreatjonsbruk

Svartsåns märkta paddlingsrutt börjar vid Kalkinkoski i Mäntsälä. Det går också att börja paddla längre uppifrån ån. Ån strömmar genom Mäntsälä och Borgnäs kommuner och mynnar i havet i västra Borgå. Ruttens hela längd är drygt 60 km.

Under det första avsnittet ända till Hirvihaarankoski, rinner ån lugnt och stilla med omväxlande skog och åkermark på åbrinkarna. Åns forsar har gjorts om till korta bottenrösklar som är lätta att kringgå. De första stora forsarna i naturtillstånd som man måste ta sig förbi till lands är Hirvihaarankoski fors och Lukkokoski. I Borgnäs strömmar ån lugnt i en djup ådal och allt emellanåt är det nödvändigt att längs stranden ta sig runt en strid fors. Sevärda är i synnerhet Halkiankoskiforsens fall och Lahankoskiforsens omgivning. På Borgås sida blir åbrinkarna flackare och ställvis öppnar sig jordbrukslandskapet även för den som färdas på ån. Veckoskiforsens landskap bjuder på en vacker rastplats. Alla Svartsåns stora forsar måste kringgå till lands på grund av höga dammar, branta stup eller svårframkomliga stenrösen.

Svartsån erbjuder fina miljöer också för fiskare och resenärer. För forsén Lukkokoski, Nummisforsén, forsarna i närheten av Borgnäs kyrkby och Alikoski/Itälänkoski behöver du ett särskilt fiskelov. På lovområdet utplanteras bl.a. regnbågsforell. Andra fiskarter som förekommer rikligt i ån är gädda, abborre och färnan som liknar en stor mört. I ån har man även planterat ut öring och asp. Hela å är klassificerad som vattendrag för vandringsfisk och har därför undantag från de allmänna fiskerättigheterna. Mera information om fiske hittar du i broschyrens avsnitt om behov och försäljning av fiskelov.

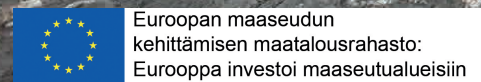
Längs ruten finns några affärer och caféer. Dessutom är all service i Borgnäs kyrkby nära till hands. Från Rantalatievägens bro är det ca 500 meter till Borgnäs centrum, där man hittar det mesta i serviceväg. Kotojärvi Golf har en restaurang och möjlighet till inkvartering. Förfrågningar: <https://www.kotojarvigolf.fi/>. Intressanta sevärdheter intill ån är t.ex. Frugård i Nummis (https://museot.fi/museohaku/?museo_id=21547) och Sepänmäki hantverksmuseum i Hirvihaar (<https://www.mantsala.fi/kulttuuri/museot/sepanmaen-kasityomuseo>).

Hirvihaaraforsén är stenig och inte under några omständigheter farbar i kanot

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys r.y.
Runeberginkatu 17, 06100 PORVOO

Föreningen vatten- och luftvård för Östra Nyland och Borgå å r.f.
Runebergsgatan 17, 06100 BORGÅ

Behov av fisketillstånd och försäljningsplatser

Allemansrätten tillåter alla att meta och fiska med pilk. Svartsån är klassificerad som vattendrag för vandringsfisk och mete och pilkfiske är således inte tillåtet i åns forsar och strömdrag. För övrigt fiske med handredskap skall alla 18-64 år gamla betala [statens fiskevårdsavgift](https://www.eraluvat.fi/kalastus/kalastonhoitomaksu.html).

Mera information: <https://www.eraluvat.fi/kalastus/kalastonhoitomaksu.html>

Svartsån har dessutom särskilda fiskeförbud och begränsningar från början av augusti till slutet av november. Tilläggsinformation om fiske och fiskebegränsningar finns att få på adressen www.kalastusrajoitus.fi, och av Borgå-Sibbo fiskeriområdets verksamhetsledare Gabi Lindholm och Svartså-Borgå å fiskeriområdes verksamhetsledare Sampo Vainio.

Kontaktuppgifter

Föreningen vatten- och luftvård för Östra Nyland och Borgå å r.f.
Runebergsgatan 17, 06100 Borgå
www.vesi-ilma.fi

Finlands kanotförbund rf.
www.kanoottiliitto.fi
toimisto@kanoottiliitto.fi

Centralförbundet för fiskerihushållning
www.ahven.net

Mäntsälä kommun
<https://www.mantsala.fi>

Borgnäs kommun
<https://pornainen.fi>

Borgå stads turistinformation
www.porvoo.fi/matkailuneuvonta

Svartså- Borgå å fiskeriområde
www.mustiporvoonjoki.fi

Start / Kalkinkoski

Bilvägen till Kalkinkoski: Vid Sellinge (Sälinkää) svänger man till **Kaanaantie**. När man kört ca 1 km svänger man av till höger till **Tikkatie** och längs den kör man ca 5 km Kalkinkoski bro (adress: Tikkatie 490, Sälinkää).

Paddlingsrutten börjar vid Kalkinkoski som är beläget efter bron vid Tikkatievägen. För avlastning av utrustningen kan bilen parkeras vid åns vänstra strand enligt åns strömningsriktning. Sjösättningen lyckas bäst från åns högra strand.

Lontoo bottendamm

Bottendammen måste man ta sig runt landvägen längs den vänstra åstranden.

Soukkiontie-vägens bottendamm

Ett litet stycke efter **Soukkiontievägens bro** finns en brant bottendamm. Ta i land på vänstra stranden och gå runt dammen landvägen.

Kirinkoski

Kirinkoskis lilla bottendamm är ett kort och svagt sluttande stenigt åavsnitt. Då vattenflödet i ån är rikligt kan forsen paddlas, i annat fall måste kanoten flottas eller bäras över stenrevet.

Hurankoski

Hurankoskis steniga bottendamm följer strax efter **Hyvinge-Mäntsälavägens bro**. Ta i land ovanför forsen på höger sida på skidcentrets gård och gå förbi forsen landvägen.

Lontoo pohjapato

Hirvihaarankoski

Hirvihaarankoski

Hirvihaarankoskiforsen går inte att paddla under några strömningsförhållanden. Det lönar sig att ta i land till vänster före stenbron på byns samfällda strand. Kanoten måste bäras 300 m först längs **Hirvihaarantie-vägens bro** och sen längs privata gårdsområden till den gamla kvarnen. Respektera hemfriden!

0 kilometriä kilometer

5

Tuuliruusun huoltoasema

<https://www.neste.fi/asema/neste-k-mantsala-tuuliruusu>

Lukkokoski

Tuuliruusun huoltoasema
<https://www.neste.fi/asema/neste-k-mantsala-tuuliruusu>

I Nummistenkoskis övre del är strömmen samlad i en smal fåra

Nummistenkoski

Nummisforsen

Ovanför Nummisforsen finns **Nordbos bro** och en gammal **kvarndamm**. Ta i land på höger strand före bron. Fortsätt längs stigen som börjar med en roterande port till badstranden under forsen.

Efter Nummisforsen följer **Nummistentie-vägens bro**. Efter bron kan man ta en avstic-kare till **Frugård** som syns på stranden på höger sida. Frugård tjänar även som museum. Frugård är bekant bl.a. som upptäcksresande A.E. Norden-skiölds (1832-1901) barndoms-hem:
<https://www.mantsala.fi/kulttuuri-kartanot>

Halkiankoski

Ta i land före bron vid bryggan till höger. Omvägen går via sommarteaterns parkering ner till stranden. I Halkiankoskiforsen verkar ett elkraftverk och forsen har Södra Finlands högsta raka fall (ca 9,5 m). Under torra sommartider rinner allt åns vatten via kraftverks turbiner, men annars kan man beundra fallet bredvid kraftverket.

Lukkokoski

Forsen börjar efter Hirvihaara Gård. Hotellet har en bastustrand vid ån så håll dig till en början till den vänstra stranden. Paddla de första steniga strömställena (ca 200 m) intill åns högra strandkant. Ån gör ett brett lugnvatten vid den vänstra stranden. I slutningen finns stigar och en gångväg. Följ vägen förbi järnvägen, och ut på vatten kommer du åter vid järnvägsbron.

Lukkokoskis steniga nedre del kan inte paddlas

Om vattennivån är för låg eller om du inte vill fara utför strömställena i forsens övre del, ta då i land till vänster.

Vid forsens strand finns en rastplats och på kort promenadavstånd finns **Tuuliruusu servicestation** (café, restaurang). I Lukkokoski-forsen är det tillåtet att fiska endast med **Svartså-Borgå** å fiskeriområdes tillstånd.

Isojärvi

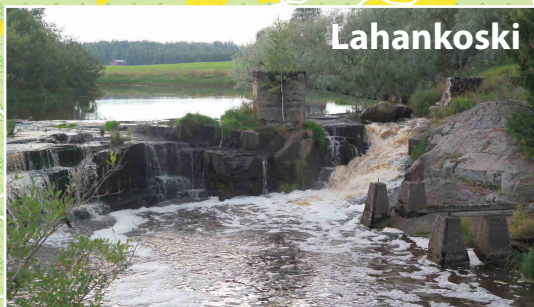

Halkiankoski kraftverk vid låg vattenföring

Halkiankoski

- Avfärd-/ anläggningsplats
- Omväg
- Bro
- Fors / damm
- Lägereldstad / grillplats
- Campingplats
- Sevärighet
- Kiosk / butik
- Parkeringsmöjlighet

Laha
koski

Lahankoski

När man ger sig av från Lahankoskiforsen finns det en **kort fors** bakom kröken som man vid behov tar sig runt landvägen på vänster strandkant.

Lahantie fors

Vid **Lahantievägens bro** finns en liten stenig fors som bäst passeras landvägen via den högra stranden.

Myllykoski

Myllykoskiforsens början har bergbotten. Mitt i forsens finns ändå ett ofarbart stup. Ta i land på vänster sida mellan **två övervattensstenar** före klippstranden. Omvägen kring forsens går längs en stig.

Kirveskoski

I forsens finns två fåror av vilka man väljer den **vänstra**. Beroende på strömningsförhållanden kan den korta forsens paddlas eller avverkas flottande kanoten. Ta vid behov i land till vänster före buskagen och kringgå dem. Trampa ej på odlingar!

Vuoteenkoski

Den lilla Vuoteenkoskiforsen passeras med kanot i **mitten** eller kringgås vid behov landvägen längs **vänstra stranden**.

Laukkoski (Jokimäki kraftverksdamm)

I Jokimäki finns en hög damm och ett elkraftverk. Kort efter den **gamla stenbron** tar man i land **till höger**. Omvägen kring dammen och kraftverket går till höger längs vägen, inte genom kraftverksområdet.

Alikoski (Itälänkoski)

Alikoskiforsens botten är nästan helt och hållet berg och den är inte farbar i kanot. Ta i land vid de **svagt sluttande klipporna** på stranden på höger sida före forsens.

Alikoskis klippor erbjuder en utomordentligt trivsam rastplats.

Lahankoski

I Lahankoskiforsens övre del finns ett högt fall. Ta i land vid bryggan till höger före forsens. Omvägen går längs stigen förbi en **gammal kvarnbyggnad** (ca 250 m). Det lönar sig att reservera en liten stund för att beundra landskapen i Lahankoskiforsens omgivning.

Karjakoski har röjts och strömmen är samlad till färans mitt

Karjakoski

Efter det första lilla strömdraget kommer man till ett brett lugnvatten ovanför forsens. Man tar i land på vänster sida ovanför forsens som är stenig och kraftigt strömmande i sin övre del. Längs stranden löper en **stig** för att kringgå forsens.

Niinikoski

Niinikoski

Omvägen kring Niinikoskiforsen går längs **översvänningsstranden på höger sida**. Högre upp i branten finns sommarstugor vilkas gårdar sträcker sig ända till åstranden. Respektera invånarnas hemfrid.

En erfaren paddlare kan under lämpliga omständigheter paddla Niinikoskiforsen. I forsens övre del finns en rensad ränna men längre ner blir forsens grundare.

Niini-
koski

Hinthaara
Hindhår

Vekkoski

Mustijoki Svartsån

Vekkoski

Vekkoski

I Vekkoskiforsen tar man i land på höger sida efter den höga **järnvägsbron**. Omvägen som går över **simstranden** är ganska kort. Efter kröken finns ändå ännu en kort och tämligen brant fors, den s.k. **Boeforsen**. Om strömningen i ån är liten, kan Boeforsen kringgås **till vänster över klipporna**. I annat fall paddlar man efter Vekkoskiforsen tvärs över ån till vänstra stranden och kringgår klipporna och Boeforsen till lands.

Tjusterby fors

Efter **Tjusterbyvägens bro** anländer man till kraftverksområdet. Man tar i land före forsens på vänstra stranden. Forsen kringgås till att börja längs vägen och lägre ner, längs skyddszonen mellan ån och en åker.

Det är förbjudet att röra sig på kraftverksområdet och i närheten av Tjusterbyforsen är fiske förbjudet!

Dammen i Brasas

Paddlingsrutten slutar vid Brasas damm. (Koskosvägen 110, Kullo). Man tar i land till höger vid **flyttrampen för båtar**. Bilvägen till Brasas: Drägsbyvägen-Svartsåvägen-Brasasvägen-Koskosvägen.

I samband med dammen i Brasas har man byggt en naturenlig fiskväg. Fiske är förbjudet i närheten av fiskvägen.

Tyysterinkoski
Tjusterby fors

Kulloo
Kullo

Brasaksen
pato

Mustijoki
Svartså

Kilpilahti
Sköldvik

Kulloonlahti